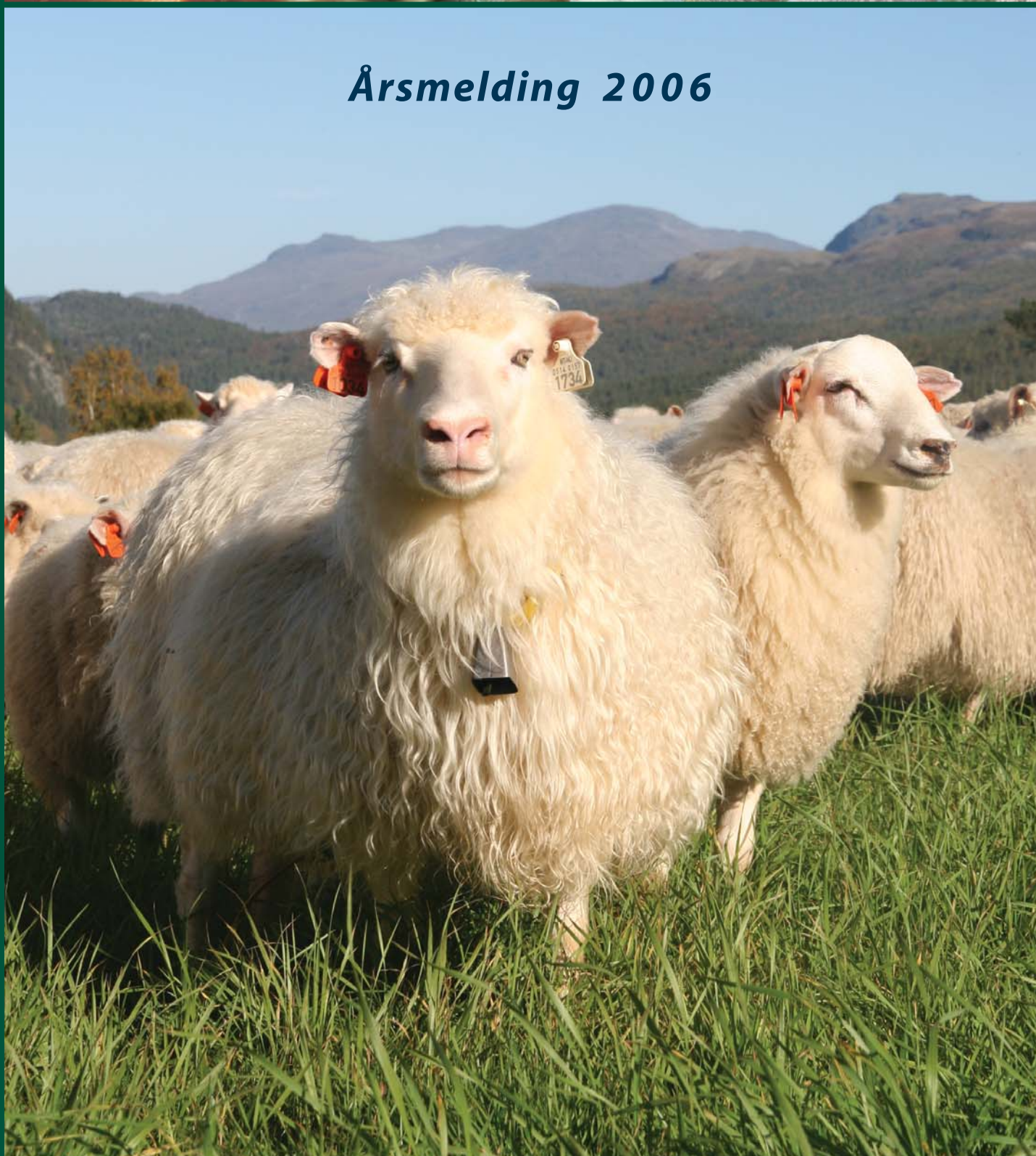

HUSDYRNÆRINGENS
KOORDINERINGSENHET
FOR SMITTEBESKYTTELSE
VED IMPORT

Årsmelding 2006

K

O

O

R

I

M

P

► Årsmelding 2006

2006

Formål

KOORIMP, Husdyrnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import, er opprettet av en samlet norsk husdyrnæring for å hindre innførsel av smittestoff som kan gi sykdom hos dyr og / eller mennesker.

Organisering, finansiering og regnskap

KOORIMP har en veterinær i full stilling og mulighet for innleid hjelp. Styret består av representanter fra Tine, Nortura (Gilde og Prior), Kjøttbransjens Landsforbund (KLF), Fjørfebransjens Landsforening (FLF), Geno, Norsk Kjøttfeavlslag (NKA), Norsvin, Norsk Fjørfevalg (NFL), Norsk Sau og Geit (NSG), Gjensidige Forsikring og kraftfôrbransjen (Norske Felleskjøp, Norgesfôr AS og Fiskå Mølle AS).

Kontrollutvalget for Import av Fjørfe (KIF) er utøvende organ for fjørfeaktivitetene. KIF er en sammenslutning av representanter for importørene og fjørfeorganisasjonene. KIF har eget sekretariat ved Fagsenteret for fjørfe.

Varemottakerne (slakteri, meieri, eggmottak) og i noen grad avlsorganisasjonene, er utøvende organ dersom det skal settes i verk reaksjoner mot importører. Det er opprettet fagråd som er faglig støtteapparat med rådgivningsfunksjon.

Daglig leder for KOORIMP er ansatt i Animalia fagsenteret for kjøtt. Kostnadene for 2006 er dekket av omsetningsavgiftsmidler fra kjøtt (49 %) og midler fra Tine (26 %), forsikringsbransjen (6 %) og kraftfôrbransjen (9 %), samt innbetalinger (10 %) i forbindelse med avvikling av Nordisk beredskaps- og dyrehelse møte. Budsjettet for 2006 var kr 1 213 000,-. Regnskapet viser et forbruk på kr 1 305 751,-.

Prinsipper ved internasjonal forflytning av dyr

En viktig forutsetning for norsk husdyrproduksjon er helsestatusen til produksjonsdyra. Klima, geografi og lønnsnivå er eksempler på utfordringer for norsk landbruksproduksjon. Fravær av ulike smittsomme sykdommer i husdyrpopulasjonen er derimot et fortrinn som går i norsk favør. KOORIMP er opprettet av husdyrnæringa som et virkemiddel for å ivareta helsestatus til norske produksjonsdyr i lys av åpnere grenser og økt forflytning over landegrensene.

Det offentlige regelverket er bygget på prinsippet om at levende dyr kan bevege seg fritt over landegrensene dersom dyras status for noen utvalgte sykdommer undersøkes i avsenderlandet, og dyra følges av et helsesertifikat. Prinsippene er nedfelt i EU-direktiver og gjort til norsk regelverk i forskrifter om innførsel og utførsel av dyr innenfor EØS og EU-aksepterte land utenfor EØS (tredjeland).

Ved innførsel til Norge skal tollvesenet kontrollere dokumenter og fortolle dyr og produkter ved grensepassering. Det er ikke veterinær grensekontroll ved innførsel fra EØS-området. Ved import av levende dyr, sæd og embryo fra land utenfor EØS-området er det veterinær grensekontroll.

For enkelte smittestoffer har norske myndigheter fått aksept for tilleggsundersøkelser på eksportstedet. I tillegg gjennomfører norske myndigheter nasjonale kontroll- og overvåkingsprogrammer for sykdommer hos dyr og tester rutinemessig prøver fra husdyrpopulasjonen. Dyr fra andre land må også inn under denne kontrollen i Norge; dette er nedfelt i særnorske regler om isolering og testing i offentlig regi av importerte husdyr.

Husdyrnæringens tilleggskrav ved import

Husdyrnæringens tilleggskrav gjelder sykdommer og forhold som ikke er dekket av det offentlige regelverket. De angår både eksportsted og mottakerbesetninger i Norge. Næringens tilleggskrav er viktige utfyllende krav for å sikre dyrehelse i Norge. Kravene finnes på www.animalia.no

Husdyrnæringens tilleggskrav er fastsatt av bøndenes varemottakere og sædleverandører. For fjørfe har også importørene selv vært svært aktivt med. KOORIMPs krav ved import er en del av kvalitetssystemer i landbruket (KSL), og manglende dokumentasjon for oppfyllelse av kravene er grunnlag for pristrekk fra varemottaker. Det er den enkelte importør som må sørge for at tilleggskravene er innfridd og attestert hos sin eksportør, og at kravene i Norge etterleves og dokumenteres.

Sjukdomssituasjonen i 2006

Utbrudd og spredning av bluetongue og fugleinfluensa har preget smittesituasjonen sett fra et europeisk perspektiv i 2006.

Bluetongue er en virusssykdom som angriper storfe og småfe. Smitten overføres med knott. Sykdommen har vært regnet som eksotisk, og man har inntil nylig antatt at smitten ikke kunne spres i nordlige områder. Høsten 2006 ble imidlertid smitten påvist i BeNeLux-landene, Tyskland og nordlige deler av Frankrike. Denne utviklingen er urovekkende.

Høypatogen fugleinfluensa ble i 2006 påvist i en rekke europeiske land. De fleste tilfellene var på villfugl, men det er også gjort svært mange påvisninger i tamfugl i bakgårdsflokker, samt at det har vært enkelte utbrudd i kommersielle fjørfebesetninger. Norge var et få europeiske land hvor høypatogen fugleinfluensa ikke ble påvist i 2006.

Svinepest er mer eller mindre stasjonær i sørlige og midtre deler av Europa. Villsvinpopulasjonen gjør det vanskelig å utrydde smitten. I første halvår av

2006 var det også et omfattende utbrudd av klassisk svinepest i tamsvinbesetninger i Tyskland, mens utbrudd av klassisk svinepest i såkalte bakgårdsflokker er et stort problem i østlige deler av Europa.

Hendelsene understreker behovet for å vektlegge smitteforebyggende aspekter i husdyrproduksjonen. Fra Brussel kommer det signaler om at EU i fremtiden vil øke fokus på dette. For norsk husdyrhelse vil fortsatt lav import av levende dyr være avgjørende i denne sammenheng.

Resultater fra norske myndigheters overvåkings- og kontrollprogrammer viser at forekomsten av smittsomme sykdommer hos norske produksjonsdyr er lav. Det ble ikke diagnostisert noen A-sykdommer hos norske storfe, gris eller småfe i 2006.

Av B-sykdommer ble det diagnostisert åtte tilfeller av skrapesjuka Nor98 hos sau, ett tilfelle av skrapesjuka Nor98 hos geit, og ett tilfelle av klassisk skrapesjuka hos sau. Salmonella ble diagnostisert i en storfebesetning og tre sauebesetninger. Det var to utbrudd av Infeksiøs bronkitt (IB) i kommersielle fjørfebesetninger i 2006, man antar at hobbyhøns har vært smittekilde for begge utbrudd.

Husdyrnæringa har gjennom prosjektet Friskere geiter økt innsatsen for å bedre helsestatusen i geitepopulasjonen, og resultatene fra prosjektet er lovende. Paratuberkulose er en av sykdommene som det saneres for i Friskere geiter prosjektet. I 2006 registrerte Mattilsynet seks nye tilfeller av paratuberkulose i norske geitebesetninger.

På slutten av 2006 kunne man erklære de siste båndlagte storfebesetningene frie for BVD (bovin virus diaré) og det kunne settes strek for et omfattende arbeid for å utrydde smittestoffet. Den økonomiske gevinsten ved å utrydde smittestoffet er betydelig. Smittsom grisehoste og ringorm hos storfe er to andre sykdommer som norsk husdyrnæring jobber for å utrydde. I 2006 kom man svært nær målet om å utrydde også disse. Ved inngangen til 2007 var det kun registrert en besetning med smittsom grisehoste, mens det var registrert tre besetninger med aktiv ringormsmitte.

Felles for både BVD, smittsom grisehoste og ringorm er at disse ikke dekkes av det offentlige importregelverket. Å ha et nasjonalt system som tar høyde for å kunne oppdage og hindre spredning av smittestoff som kan følge med import er derfor en viktig strategi. Påvisning av ringorm under Mattilsynets isolasjon av storfe fra Danmark i 2006 demonstrerte dette.

Engasjement innen import av levende dyr og annet avlsmateriale

Daglig leder har jevnlig kontakt med etablerte importører, samt kontakt med en lang rekke reelle og potensielle importører. Det er et stort behov for informasjon om faktiske forhold omkring import hos

mange forskjellige målgrupper, inkludert Mattilsynet. Oppfølging av import er også et viktig arbeid. Herunder ligger meldingssystemer og registreringer som sikrer nødvendig informasjon er tilgjengelig ved behov.

Engasjement innen import av fôrvarer og andre biologiske produkter

Importtall for forskjellige varefortegnelser "-til dyrefôr" fra Statistisk sentralbyrå viser at det er blitt og blir importert råvarer og ferdigfôr av animalsk opprinnelse til Norge. Importene under disse varefortegnelsene etter 1996 er nyttet i produksjon av fôr til fisk, pelsdyr og hobbydyr/kjæledyr.

Informasjon og rådgivning

Rådgiving og informasjon er en vesentlig del av arbeidet. En viktig målgruppe for KOORIMP er importører og rådgivere for disse. Rådgiving til enkeltpersoner ved handel med andre land kan være tidkrevende, men det gis høy prioritet ettersom det er den enkeltes faktiske handling som i stor grad avgjør vår smittebeskyttelse ved import. I tillegg utgjør Mattilsynets personell i en nøkkelposisjon når det gjelder import. KOORIMP jobber for at Mattilsynets personell formidler et risikobilde og peker på utfordringer som tar høyde for mer enn kun gjengivelse av innholdet i de EØS-baserte forskriftene i kommunikasjonen med potensielle importører.

Generell informasjon om smittebeskyttelse har høy prioritet. I 2006 har KOORIMP i samarbeid med helsetjenestene for sau og geit, og Mattilsynet utarbeidet og distribuert brosjyre om smittevern for småfeeiere. Det blir også satset på generell informasjon på flere språk i Campingguiden, foldere og ved plakater. En del av dette materialet er utarbeidet i samarbeid med Mattilsynet.

KOORIMP var i 2006 ansvarlig arrangør av nordisk beredskaps- og dyrehelse møte hvor representanter fra nordisk husdyrnæring og veterinærmyndigheter møttes for å diskutere aktuelle dyrehelse- og beredskaps spørsmål. Årets møte satte blant annet fokus på endringer i EU sin dyrehelse-politikk og erfaringer fra store sykdomsutbrudd. Møtet hadde 70 deltakere fra Norge, Sverige, Danmark og Finland.

IMPORT AV LEVENDE DYR

År	Storfe	Svin	Sau	Geit	Fjørfe
1991	89	10		8	
1992	141	21		12	
1993	197	2	3		19 319
1994	375	41			129 570
1995	276	55		38	110 492
1996	129	24			194 046
1997	101	30			135 458
1998	13	8		1	105 009
1999	13	3			176 347
2000	48	0	2	15	ca 138 800
2001	14	0	0	0	ca 90 000
2002	0	0	0	33	ca 130 000
2003	19	8	0	90	69 666
2004	0	0	11	26	172 523
2005	0	49	39	53	143 175
2006	8	1	71	20	106 891

Tallene er fra Tollvesenet, KIF og KOORIMP. Rubrikken "Fjørfe" er dag-gammel kylling, inkludert kalkun og and.

Forflytning av levende dyr er forbundet med risiko for å spre smitte. En målsetning er derfor å holde tallet på levende importerte dyr lavt, og heller få importører til å hente nytt genetisk materiale i form av semin og embryo. Tallene for import av produksjonsdyr i 2006 viser at importen av levende produksjonsdyr ligger på et forholdsvis stabilt nivå (se tabell), men det er en økende tendens når det gjelder import av sau. Småfeimport er utfordrende. Det har historien demonstrert både i Norge og andre land. Smittestoff med lang inkubasjonstid og vanskelig diagnostikk kombinert med fellesbeiter og vanskelig diagnostikk kombinert med fellesbeiter og avlsopplegg med flytting av livdyr, gjør at småfeimporter krever ekstra overvåkning.

Import av oksesæd ligger på omtrent samme nivå som tidligere år, totalt er det tatt inn i underkant av 35 500 doser. Det er registrert import av 50 storfeembryo. Norsvin har tatt inn 58 doser rånesæd fra Finland, mens Scanpig importerte 112

doser rånesæd fra Sverige. Det er også tatt inn noe værsæd.

Import av daggamle kyllinger var noe lavere i 2006 sammenliknet med 2005. Til tross for at produksjonen av slaktekylling i Norge steg i 2006 viste importen av daggamle foreldre dyr til slaktekylling nedgang. Dette skyldes at en del av importen er erstattet av rugeeggimport, samt at avlsfirmaet som leverer daggamle kyllinger til Norge hadde enkelte leveringsproblemer. Dette, sammen med en lavere produksjon hos norske foreldre dyr (slaktekylling) enn antatt, er kompensert med kraftig økt import av rugeegg til bruksdyr. Næringen stiller krav om import av daggamle kyllinger av besteforeldregenerasjonen til verpehøns og av foreldredyrgenerasjonen til slaktekylling som hovedprinsipp. På grunn av produksjons- og markedssituasjon i 2006 ble det dispensert fra dette hovedprinsipp for slaktekylling.

HUSDYRNÆRINGENS KOORDINERINGSENHET FOR SMITTEBESKYTTELSE VED IMPORT

Postboks 396 Økern, 0513 Oslo • Tlf 22 09 23 00 • Fax 22 22 00 16 • E-mail koorimp@animalia.no • www.animalia.no